

Arbeidsrecht

Hoe gaat de sector kanton om met de pro forma-ontbinding?

dr. mr. S.F.H. Jellinghaus

vakgroep Sociaal recht en sociale politiek, Universiteit Tilburg
advocaat aldaar¹

mr. C.M.J. de Bont

advocaat te Tilburg²

De kantonrechters wikkelen ieder op eigen wijze de zogenaamde pro forma-verzoeken af. Er bestaan belangrijke verschillen in de wijze van indienen, de duur van de afwikkeling en de mogelijkheden voor ontbinding op termijn. Een rondje langs de velden geeft een praktisch overzicht.

Het grootste gedeelte van de arbeidsrechtelijke praktijk houdt zich bezig met ontslag. Daarbij kan worden gekozen voor de route via het CWI of voor de ontbinding door de kantonrechter. Blijkens de recentste ontslagstatistieken is de verhouding tussen beide door de jaren heen gegroeid tot een gelijkwaardige positie. De ontbindingsprocedure had in 2002 een 'marktaandeel' van 49%.³

Een belangrijk aandeel van deze ontbindingsverzoeken wordt ingenomen door de zogenaamde geregelde zaken: het ontslag moet er komen in de visie van beide partijen, maar de werknemer moet in een zo goed mogelijke uitgangspositie worden gemanoeuvreerd om in aanmerking te komen voor een werkloosheidsuitkering. Het UWV (althans de rechtsvoorganger het Lisv) heeft in het verleden getracht de stortvloed van zogenaamde pro forma-zaken tegen te gaan door middel van het Besluit Verweer Ontslag.⁴ Hierin wordt (kortweg) aangegeven dat het voeren van een (pro forma-) verweer niet noodzakelijk is wanneer aannemelijk is dat het verweer niet slaagt. Evenzo wordt het afzien van een

mondelinge behandeling niet tegengeworpen wanneer alle argumenten in het verweerschrift zijn opgenomen of anderszins een mondelinge behandeling niets zou toevoegen. Daarbij wordt echter ook overwogen dat alleen het afgeven van een ontslagvergunning of een ontbindingsbeschikking op zichzelf niet voldoende is om verwijtbare werkloosheid te voorkomen.⁵

De Kring van Kantonrechters heeft door middel van een richtlijn aanwijzingen gegeven op welke wijze in het algemeen wordt omgegaan met ontbindingsprocedures. Naast de zogenaamde kantonrechtersformule bevat de richtlijn ook voorschriften van procedurele aard. Het is opvallend dat deze richtlijn niets schrijft omtrent de zogenaamde pro forma-procedure. De richtlijn geeft slechts aan dat wanneer sprake is van een procedure op tegenspraak, de rechter in de beschikking duidelijk gemotiveerd moet aangeven hoe hij tot zijn beslissing is gekomen.

Vandaar het navolgende overzicht.

RICHTLIJN GEVRAAGD

Voor de rechtspraak is het veelal met het oog op de fictieve opzegtermijn van belang dat tijdig een ontbindingsbeschikking wordt verkregen (einde van de maand), al dan niet met een latere daadwerkelijke ontbindingsdatum. Sommige sectoren kanton geven garanties, andere niet en ook de afwikkelingstermijnen van pro forma-ontbindingszaken vertonen grote verschillen; van één dag tot weken! Ook de termijn waarop ontbinding kan plaatsvinden wisselt, evenals de vraag hoe moet worden omgegaan met de werknemer die niet beschikt over een gemachtigde. Evenzo bestaat ook een verschil in de wijze waarop het verzoek mag worden ingediend, originele stukken of per fax (al dan niet met eventuele nasturing van originelen).

Wellicht wordt het tijd dat de Kring van Kantonrechters ook hieromtrent een richtlijn uitvaardigt, opdat de rechtspraak hiermee haar voordeel kan doen: dat ze zekerheid verkrijgt. Tot die tijd kan men het best even de plaatselijke procedure navragen.

	Gerecht garandeert dat beslissing wordt genomen binnen	Verzoek kan worden ingediend per	Maximale termijn voor de ontbindingstermijn is
Alkmaar	één dag, maar als het druk is, later verstuurd	fax, origineel hoeft niet nagestuurd, maar liefst wel	langer dan zes maanden is niet voorgekomen, maar zou kunnen
Almelo	in principe binnen twee weken, maar geen garantie	telefonisch; paar dagen voor de zitting moet originele verzoekschrift binnen zijn	hangt af van verzoek van partijen
Alphen aan den Rijn	vijf werkdagen	fax, maar originele verzoekschrift moet worden nagestuurd	hangt af van verzoek van partijen
Amersfoort	over het algemeen binnen 1 à 2 weken, mits alle stukken ingediend zijn	fax, mits origineel wordt nagestuurd	drie maanden, met goede redenen nog langer vooruit
Amsterdam	in principe binnen 1 à 2 weken, maar geen garantie	fax, er is dan eerder een datum, maar het originele verzoekschrift moet worden nagestuurd	hangt af van verzoek van partijen
Apeldoorn	een paar dagen	fax, origineel moet in tweevoud worden nagestuurd	geen
Arnhem/Wageningen	verzoek kan op laatste dag van maand worden ingediend, dan wordt direct een beslissing genomen, mits verzoek en verweer in de zaak overeenstemmen	fax, nasturen van origineel niet nodig	hangt af van verzoek van partijen
Assen	verzoek kan op laatste dag van maand worden ingediend, dan wordt diezelfde dag een beslissing genomen	fax, nasturen van origineel niet per se nodig	drie maanden
Beesterzwaag⁶	verzoek kan op laatste dag van maand worden ingediend, dan wordt diezelfde dag een beslissing genomen, mits verzoek en verweer in de zaak overeenstemmen	fax, origineel moet worden nagestuurd	zes maanden; het komt ook voor dat ontbinding plaatsvindt na minder dan een maand
Bergen op Zoom⁷	verzoek kan op laatste dag van maand worden ingediend, dan wordt diezelfde dag een beslissing genomen, mits verzoek en verweer in de zaak overeenstemmen	fax, origineel moet worden nagestuurd	
Boxmeer	als verzoek en verweer overeenstemmen kan op de zelfde dag uitspraak worden gedaan	fax, origineel moet worden nagestuurd	twee à drie maanden vooruit, zelfs een half jaar is mogelijk
Breda	als verzoek en verweerschrift zijn ingediend, in principe op de laatste dag van de maand en binnen een dag	fax, origineel moet worden nagestuurd	drie maanden of eventueel langer, bij met redenen omkleed verzoek
Brielle	vijf dagen een beslissing neemt	fax, origineel moet worden nagestuurd (mag enkelvoud)	kan oplopen tot zes maanden
Delft⁸	vijf dagen	fax, het origineel hoeft niet per se nagestuurd	hangt af van verzoek van partijen, zes maanden mogelijk, langer ook, al komt dit eigenlijk niet voor
Deventer	geen garantie, maar streven is beslissing op dag van indiening	fax, origineel moet worden nagestuurd	hangt af van verzoek van partijen, geen bezwaar tegen ontbinding op langere termijn
Dordrecht	twee weken, mits de stukken op tijd zijn	fax, origineel moet worden nagestuurd	hangt af van verzoek van partijen, geen bezwaar tegen ontbinding op langere termijn
Eindhoven	één dag	fax, nasturen van origineel niet nodig	vier maanden, maar zes maanden zou kunnen, indien goed gemotiveerd
Emmen	één dag; soms wordt beschikking later verstuurd	fax, één origineel moet worden nagestuurd	drie maanden
Enschede	drie dagen	fax, origineel moet worden nagestuurd	ja ⁹ langere termijn is mogelijk 'maar men moet het niet te gek maken'; zes maanden is voorgekomen
Gorinchem	drie dagen, incidenteel binnen één dag, maar geen garantie	fax, origineel moet in tweevoud worden nagestuurd	drie maanden komt voor, bij goede motivering nog langer vooruit
Gouda	vijf dagen, incidenteel binnen één dag, maar geen garantie	fax, origineel moet in tweevoud worden nagestuurd	drie maanden
Den Haag	vijf dagen	fax, origineel moet in tweevoud worden nagestuurd	zes maanden vooruit kan
Groenlo	vijf dagen	fax, origineel moet in tweevoud worden nagestuurd	twee maanden is gebruikelijk, langer kan maar moet worden overlegd en goed gemotiveerd
Groningen	één dag	fax, één origineel moet worden nagestuurd	zes maanden
Haarlem	zeven dagen, als het niet druk is binnen één dag	fax, nasturen van origineel niet nodig	zes maanden
Harderwijk	een paar dagen	fax, origineel moet in tweevoud worden nagestuurd	geen maximum
Heerenveen¹⁰	twee weken	fax, nasturen van origineel niet nodig	zes maanden
Heerlen¹¹	één dag	fax, één origineel moet worden nagestuurd	drie maanden in principe, op verzoek zes maanden
Den Helder	ontbinding gedateerd op de gevraagde datum, beschikking kan later komen	fax, origineel moet in tweevoud worden nagestuurd	zes maanden
Helmond	één dag	fax, nasturen van origineel niet nodig	vier maanden, maximaal zes maanden indien goed gemotiveerd
's-Hertogenbosch	één dag	fax, nasturen van origineel niet nodig	vier maanden, maximaal zes maanden indien goed gemotiveerd
Hilversum	twee dagen	fax, origineel moet in tweevoud worden nagestuurd	zes maanden, indien verzoek goed gemotiveerd

	Gerecht garandeert dat beslissing wordt genomen binnen	Verzoek kan worden ingediend per	Maximale termijn voor de ontbindingstermijn is
Hoorn ¹²	drie dagen, streven is binnen één dag	fax in tweevoud, nasturen van origineel niet nodig	geen
Leeuwarden	zo spoedig mogelijk, indien noodzakelijk binnen één dag	fax, één origineel moet worden nagestuurd	zes maanden
Leiden	vijf werkdagen	fax, origineel moet in tweevoud worden nagestuurd	geen
Lelystad	geen garanties	fax, origineel moet in tweevoud worden nagestuurd	geen
Maastricht	één dag	fax, nasturen van origineel niet per se nodig	drie maanden
Middelburg	zo snel mogelijk, maar alleen op donderdag	fax, één origineel moet worden nagestuurd	vier maanden
Nijmegen	twee weken	fax, één origineel moet worden nagestuurd	vier maanden, maximaal zes maanden indien goed gemotiveerd
Oud-Beijerland ¹³	één dag	fax, origineel moet in tweevoud worden nagestuurd	drie maanden
Oosterland ¹⁴	zo spoedig mogelijk, geen garanties	graag per fax, nasturen van origineel niet nodig	zes maanden
Roermond	twee weken	fax, origineel moet in tweevoud worden nagestuurd	drie maanden
Rotterdam	vijf dagen	fax, één origineel moet worden nagestuurd	drie maanden
Schiedam	binnen zeven dagen is het streven, geen garanties	fax, origineel moet in tweevoud worden nagestuurd	geen maximum
Sittard	geen garanties	fax, origineel moet worden nagestuurd	drie maanden
Sneek ¹⁵	zo snel mogelijk, meestal binnen een week (zie laatste opmerking)	fax, origineel moet in tweevoud worden nagestuurd	geen
Sommelsdijk	binnen zeven dagen is het streven, geen garanties	fax, origineel moet in tweevoud worden nagestuurd	geen
Terborg	vier dagen	fax, één origineel moet worden nagestuurd	drie maanden
Terneuzen	binnen één week (kantonrechter is één keer per week aanwezig) ¹⁶	fax, origineel moet in tweevoud worden nagestuurd	geen
Tiel	één dag	fax, één origineel moet worden nagestuurd	drie maanden is normaal, bij langere termijn moet overlegd worden
Tilburg	één dag, beschikking volgt soms later	fax, één origineel graag nasturen	drie maanden
Utrecht	zo snel mogelijk; geen garanties	fax, nasturen van origineel niet nodig	geen, in geval van verzoek
Venlo	een paar dagen	fax, in tweevoud, nasturen van origineel niet nodig	drie maanden, per geval kan bekeken worden of het langer kan
Arnhem/Wageningen	verzoek kan op laatste dag van maand worden ingediend, dan wordt direct een beslissing genomen, mits verzoek en verweer in de zaak overeenstemmen	fax, nasturen van origineel niet nodig	geen; hangt af van verzoek van partijen
Winschoten	zeven dagen	fax, één origineel moet worden nagestuurd	zes maanden
Zaandam	zo snel mogelijk, in ieder geval binnen drie dagen.	fax, nasturen van origineel niet nodig	drie maanden
Zierikzee	kan binnen één dag	fax, origineel moet worden nagestuurd	drie maanden
Zutphen	één dag	fax, één origineel moet worden nagestuurd	geen
Zwolle ¹⁷	zo snel mogelijk, soms dezelfde dag, soms binnen een week	fax, origineel moet in tweevoud worden nagestuurd	zes maanden

NOTEN

- 1 Bij De Voort Hermes de Bont Advocaten & Mediators te Tilburg.
- 2 Eveneens bij De Voort Hermes de Bont Advocaten & Mediators.
- 3 Zie ontslagstatistiek jaarrapportage 2002, ministerie SZW april 2003.
- 4 Besluit van 19 november 1997, Stcrt. 1997, 229.
- 5 Zie overigens ook art. 24 lid 3 WW, waarin staat opgenomen dat een werknemer niet verwijtbaar werkloos is wanneer de arbeidsovereenkomst door middel van een CWI-procedure wordt beëindigd en waarbij de reden voor de opzegging wordt gemotiveerd door bedrijfs-economische omstandigheden.
- 6 Wat het verweerschrift van werknemer aangaat merkt de sector kanton Beesterzwaag het volgende op. Indien de werknemer niet wordt vertegenwoordigd door een gemachtigde, dan wordt de werknemer eerst verhoord, voordat een beslissing wordt genomen. Op deze manier kan de kantonrechter beoordelen of de werknemer weet waaraan hij begint. Als het verzoekschrift

- 7 en verweer op de laatste dag van de maand worden ingediend en de werknemer wordt niet vertegenwoordigd door een gemachtigde, dan kan er geen beslissing op de laatste dag van de maand genomen worden.
- 7 Zie noot 6, waarvan de inhoud ook voor de sector kanton Bergen op Zoom opgaat.
- 8 De sector kanton volgt de standaardprocedure; partijen moeten afzien van mondelinge behandeling.
- 9 De sector kanton Emmen volgt de standaardprocedure; wel kan de werknemer worden opgeroepen als hij geen gemachtigde heeft en de overeengekomen vergoeding lager is dan die van de kantonrechtersformule.
- 10 De sector kanton Heerenveen volgt de standaardprocedure; het ziet de wederpartij het liefst met raadsman, indien dit niet zo is, kan het ervoor kiezen om wederpartij op te roepen voor verhoor.
- 11 De sector kanton Heerlen volgt de standaardprocedure; de verwerende partij moet in een geregelde zaak een gemachtigde hebben.

- 12 De sector kanton Hoorn volgt de standaardprocedure; mocht het verweerschrift niet even snel komen, wordt een termijn van twee weken aangehouden.
- 13 De sector kanton Oud-Beijerland volgt de standaardprocedure; het scheelt tijd als in bijgaand schrijven wordt vermeld dat het om pro forma-ontbinding gaat.
- 14 De sector kanton Oosterland volgt de standaardprocedure; het kan verwerende partij oproepen indien deze geen gemachtigde heeft.
- 15 als de verweerder niet wordt vertegenwoordigd, volgt altijd een korte mondelinge behandeling, de beslissing zal dan soms niet binnen genoemde week vallen
- 16 Als de kantonrechter Terneuzen net weg is kan het ook via de fax nog geregeld worden.
- 17 De sector kanton Zwolle volgt de standaardprocedure; als de verwerende partij geen advocaat heeft, wordt er mondeling behandeld.